

“ EBE ”

ADLI KISA FİLM ÇALIŞMASININ

YARATIM SÜRECİ

DENİZ CEYHAN

2009

T.C
KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ

“ EBE ”

ADLI KISA FİLM ÇALIŞMASININ
YARATIM SÜRECİ

DENİZ CEYHAN

S.B.E. Film ve Drama Yüksek Lisans Programında Hazırlanan

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Ezel Akay
Eş danışman: Doç.Dr. Çetin Sarıkartal

2009

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
GİRİŞ.....	1
1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	2
1.1. Temel Çalışma Kavramı.....	2
1.2. Tematik Arka Plan.....	4
2. FİLMİN ANLATISI.....	5
2.1. Sinopsis.....	5
2.2. Senaryo.....	6
3. FİLMİN GELİŞİM SÜRECİ.....	8
3.1. Üretim Öncesi.....	8
3.2. Üretim.....	13
3.3. Üretim Sonrası.....	16
4.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	16
5.EKLER.....	18

ÖNSÖZ

Sinema eğitimine başka bir pencere açan Film ve Drama Bölümde üç yıldır almış olduğum eğitim süresi boyunca ilk dersten itibaren bize geniş ufuklar açan, sinemanın teorisini ve makale yazım sürecini sevdiren çok değerli hocam Sayın Doç. Dr. Tül Akbal SUALP'E, Radyo Televizyon Sinema Bölümünden görüntü, ses, ışık derslerini almamı sağlayan, benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen Sayın Murat ERUN'A ve Murat AKSER'E, bana sahne izletmeyi öğretene, farklı bakış açıları kazanmamı sağlayan çok değerli hocalarım Sayın Ayşenil ŞAMLIOĞLU'NA, Tilbe SARAN'A, Müge GÜRMAN'A,

Derslerini misafir öğrenci olarak aldığım, iş hayatında benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen ve sinema ufkumu genişleten değerli hocam Hayk KİRAKOSYAN'A Sinema yaparak yaşayabilme yolunu açan, yönetmenlik yolunun basamaklarında bana ışık tutan, beni her daim destekleyen, iş ve projelerinde beni yüreklendiren, her konuda ki cesaretsizliğimi bana unutturan çok sevgili hocam Sayın Ezel AKAY'A, İlk öğrencilerinden biri olarak her zaman gurur duyacağım Film ve Drama Yüksek Lisans bölümünün kuruculuğunu yaparak ufkumuzu açan, oyuncu yönetimine dair kendisinden öğrendiklerimi profesyonel iş hayatında da kullandığım, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, benim sinema televizyon sektöründe var olabilmeme olanak yaratan çok sevgili hocam Sayın Çetin SARIKARTAL'A

Üç yıl boyunca yaptığımız her projede benimle beraber yürüyen ve nice uzun senelerde beraber güzel projelere imza atacağıma inandığım çok değerli yol arkadaşlarım Sevgili Ayşe BAYRAMOĞLU'NA ve Sevgili Sezin BOZACI'YA,

Tezimde desteğini esirgemeyen tüm ekip arkadaşlarıma ve sınıf arkadaşlarıma, Beni bölüme girmem konusunda yüreklendiren, her anlamda destekleyen Özgür ARMAN'a,

Benim yanımda olduklarını her zaman hissettiren, bana inandıklarını her daim hissettiren aileme,
Teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Deniz Ceyhan

ÖZET

“EBE” ADLI KISA FİLM ÇALIŞMASININ YARATIM SÜRECİ

Ceyhan, Deniz

Film ve Drama Yüksek Lisans Programı (Yönetmenlik)

Tez Danışmanı: Ezel Akay
Eş danışman: Doç.Dr. Çetin Sarıkartal

2009, 18 sayfa

Bu çalışmada; Film ve Drama Yüksek Lisans Programı’nda yönetmenlik eğitimi gören Deniz Ceyhan'ın “Ebe” adlı filmi çekme süreci ele alınmıştır. Uygulama esnasında hedeflenen, kadın ve erkek kimliklerinin toplum tarafından şekillendirilmesi sürecini ele alınmıştır

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Baskı, Kimlik, Kadın, Erkek, Çocukluk Dönemi, Rüya/Kabus

ABSTRACT

CREATION PHASE OF THE SHORT MOVIE “IT”

Ceyhan, Deniz

MFA in Film and Drama

Supervisors: Ezel Akay– Dr. Çetin Sarıkartal

2009, 18 pages

The aim of this study is to analyze the preparation and directing phases of the film called IT directed by Deniz Ceyhan who has been studying in Film and Drama Master's Program. The film discusses the shaping phase of gender by society.

Key Words: Social Pressure, Identity, Woman, Man, Childhood, Dream/Nightmare

GİRİŞ

Tez olarak Ayşe Bayramoğlu'nun proje tasarımını yaptığı, Ayşe Bayramoğlu, Sezin Bozacı ve Deniz Ceyhan'ın senaryosunu yazdığı Ebe adlı filmin tasarım- yaratım süreci gerçekleştirildi. Ebe'yi çekmek istememin temel nedenlerinden biri, Film ve Drama bölümde okuduğum yönetmenin sanatı, oyuncu yönetimi, senaryo yazımı gibi derslerin neticesinde film yapım sürecini yeniden tecrübe etmektir. Senaryonun ilk versiyonu yaklaşık iki yıl önce oluşturulmuştur. Beş defa daha elden geçirilmiştir. Bu çalışmayı hayata geçirirken, hedeflenen bir diğer husus da kadın yönetmen olarak anlatının içinde kadın, erkek ayrımı yapmadan bir dil oluşturabilmektir. Film anlatısının dramaturgisini oluştururken iki nokta temel alınmıştı. Birincisi, çocukluktan kadın olmaya geçiş hali- regli olma durumuna erkek ebeveynin ve toplumun tepkisi; ikincisi de erkeğin ataerkil özelliklerini – g kullanmama halini kadın ebeveyn ve toplum önündeki reddedişiydi. Senaryo üzerinde yapılan revizyonlar neticesinde ebeveyn baskıları yerine kimliklerimizi oluşturma sürecinde toplumun oluşturduğu önlenemeyen baskıyı anlatmak daha doğru bulunmuştur.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Temel Çalışma Kavramı

Senaryonun ilk versiyonundan itibaren kurmaya çalıştığımız temel dramaturgi feminist bakış açısına dayandırmadan salt insan olarak kadın ve erkek cinsiyetlerinin oluşum süreçlerini ele alabilmektir. Kimlik oluşum sürecinde de çocukluklarından yola çıkarak ulaşmayı hedefledik.

Ebe filminin senaryo çalışma sürecinde gözettiğimiz temel unsur kimliklerimizi oluşturmamızdaki toplumsal baskının niteliğini hicvederek vermektir. Filmin açılış sahnesi otuzlu yaşlarındaki bir erkeğin sünnet olmasıyla başlar. Çocukluk anısından kopup gelen bu kabus sahnesinin başlangıcında sünnet olacak çocuk-erkek için her şey normaldir. Çocukluk arkadaşları, anne herkes oradadır. Erkek mutludur. Sünnetçi gelir, hazırlık yapmaya başlar. İşte orada erkeğin kabusu başlar. Doğulu Müslüman toplumlarda erkek olmanın önemini hicveden bu sahne erkeği komik, çaresiz ve korkusuyla baş başa bırakmaktan çekinmez. Normaldeki sünnet ritüellerine aykırı olarak burada erkeğin yanında hiç kimse yoktur. Ne anne ne de kirve onun bu anında yanında değildir. Sünnetçi hazırlığını bitirir. Sünnetçinin elinde açılıp kapanan makasın gölgesi çocuk erkeğin üstüne düşer. Çocuk-erkek için artık kurtuluş yoktur. Gölge tüm dehşetiyle ve korkunç makas sesiyle çocuk-erkeğin üstüne düşer, anne gelir ve oğluna bir kravat takar. Artık oğul bir erkektir. Makas açılıp kapanır, anne kravatı sıkıca bağlar. Erkekliğe geçişinin şölen havası içinde yapılmasına rağmen korkularının çok insani olduğunu göstermek hedeflerimizden biridir. Erkeğin Müslüman toplumlarda kimliğini erk üzerine kurması beklenir, erkeklerin hiçbir şeyden korkmaması gerektiği öğütlenir. Ama korkular bu anlamda biriciktir ve cinsiyetsizdir. Üst yorum olarak sünnetçi çocuk-erkeklerle şakalaşırken, babacan davranmasına rağmen kendisinin de çektiği acının zevkini işte bu çocuk-erkek üzerinden çıkartmaktadır. Sünnetçinin yeni erkeklerle çatışması karanlık oyun örneğine denk düşmektedir. Çocuk erkek için bu oyunun bir dönüşü yoktur.

İkinci sahnemizde otuzlu yaşardaki kadının ilk regli olma halini anlatır. Çocuk-kadın zamanı mekanı belli olmayan bir sokakta yine kendi yaşlılarıyla oynar. Hepsi

otuzlu yaşarındadır ama hepsi küçüktür. Çocuklar, yağ satarım bal satarım oyununu oynarlar. Mendil çocuk-kadının arkasına bırakılır koşmaya başlar bırakını yakalayamaz ve heyecanla dönmeye devam eder. Herkes kendi arkasına bırakılıp bırakılmadığını merakla takip eder. Çocuk-kadın aniden oyunu durdurur. Bir kazaya uğramıştır. Kız bacaklarının arasında bir tuhafılık olduğunu fark eder, ilk regllisini olmuştur. Bacaklarının arasına bakar, elleriyle dokunup ne olduğunu anlamaya çalışır. Arkadaşları çoktan ayağa kalkmış oyunu ve çocuk-kadınımızı terk etmek üzeredir. Kız arkalarından hamle yapar onlarla gitmek ister ancak diğerleri onu çoktan yalnız bırakmış ve başka bir mekanda, başka bir oyuna yelken açmıştır. Çocuk-kız artık yalnız kalmış ve kadın olma halinin içine düşmüştür. Bu sahne regl olma halinin toplum tarafından utanılacak ve gizlenecek bir olgu olarak algılanmasına bir duruş örneği teşkil eder. Regl olmadan az önce henüz bir çocuk iken, regl olmasıyla birlikte çocukluktan çok sert bir şekilde çıkarılır. Anne olabilme hali taşıyan bu çocuk-kız oyun çocuğu olmaktan çıkar. Diğer oyun arkadaşlarının da onu bu halde yalnız bırakması kadının başına gelen durumdan utanç duymasına ve bu durumu gizlemesine sebep olur.

Filmin üçüncü sahnesinde ilk iki rüyada gördüğümüz kadın ve erkek sevgili veya evli çift olarak uyumaktadırlar. Kadın rüyanın etkisiyle kabustan uyanır. Odada çekirdek yiyenler, örgü ören bir erkek annesi figürü ve kızın babası gibi kişiler vardır. Ne olduğunu anlamaya çalışırken erkekte uyanır. Gördükleri kalabalık karşısında ne yapacaklarını bilemeyen çift uyku sersemiyle yatağın içine doğru kendilerini çekerler. toplumu imgeleyen bu kişiler onların üstüne çullandıkça çiftimiz daha da korkar. En sonunda kabus mu gerçek mi olduğu belli olmayan andan oyun oynayarak kurtulmaya çalışırlar. Çarşafın içine gizlenirler. İkisi de aynı anda saymaya başlar. ' 1,2,3,4....8,9,10. önüm arkam sağım solum sobe, saklanmayan ebe.' repliğiyle odadakileri kaçırmayı başarırlar. Dışarı çıktıklarında artık oda boştur. Kendi dünyaları kendilerine aittir. Birbirlerine huzur ve güven vermeye çalışsalar da tedirgin bir uykunun kollarına kendilerini bırakırlar.

1.2.Tematik Arka Plan

Çekimden bir ay kadar önce hocam **Çetin Sarıkartal** ile senaryo üzerine konuşmalarımız sırasında oyuncu dramaturgisini kurmak adına bana önerdiği yolu izledim. Konuşmamız esnasında ana karakterlerin gerçekçi bir oyunculuk sergilemeleri gerektiğini kararlaştırdık. Yan oyuncuların da mümkün olduğu kadar grotesk olmasını yönünde konuştuk. Bunun üzerine her bir rol için görüştüğüm oyunculara özetle nasıl bir oyunculuk dramaturgisi beklediğime dair kısa bilgiler verdim.

Erkeğin rüya sahnesinde kritik olan oyunculuklardan biri sünnetçiği oynayan Şehsuvar Aktaş'tı. Filmdeki sünnetçi karakterinin temsili babacan bir sünnetçi karakteridir. Çocuk-erkek başına geleceklerden çok da haberdar olmadan arkadaşlarının tebriklerini sevinçle kabul eder. Sünnetçi gelir, hazırlıklara başlar. Çocuk-erkeğimiz başına kötü şeyler geleceğinin artık farkındadır. Bu olayın kaçışı olmayacağını anladığı anda karşı koymaya çalışır. Ancak sünnetçinin babacan kollarına teslim olur. Annenin burada iki temel görevi vardır. Birincisi oğlunu erkek olma yolunda anne şefkatiyle avutmak, ikincisi de ona kravat takarak erkek olmanın kapısını aralamak.

Kadının rüyasında ise oyun oynayanların hepsi çocuk oyunu oynuyor olmalarının yanında kendi yaşlarının imgelemeleridir. Yani hepsi birer çocuktur ama aynı zamanda da olgun bireyleri temsil eder. Çocuk-kadının regl olma anında bir çocuğun regl olmasını, kadın olma halini görmezden gelirler, görmek istemezler.

Filmin son sahnesi olan rüyadan uyanış sahnesin de oyuncularla yapılan provalar sonucunda oyun akışının ritmi ve oyunculuklardan beklediğim dramaturjik yaklaşım üzerine teker teker konuştuk. Sezin Bozacı'nın babasını oynayan Hakan Altuntaş'la yaptığımız dramaturjik çalışma esnasında, kızını ayıplayan, yatakta bir erkeğin yanında yatmasını esefle kınayan bir baba modelini oynaması konusunda mutabık kaldık. Yatakta uyuyan çiftin yarı çıplak uyuması ve bir ebeveynin karşısında bu şekilde uyumaları üzerine konuştuk. Bu anlamda erkeğin annesini oynayan Ayşe Selen'in de benzer bir tutumla uyuyan çifti kınaması konusunda bir oyun beklediğimi belirttim. Kayınvalide olan Ayşe Selen'in, gelinin onun karşısında sere serpe yatışını ayıplamayı oynamasını istedim. Çekirdek yiyen mahalleli üç genç kadının da her birinin

farklı bir istekle oynamasının kararını verdim. Ayşe Bayramoğlu'nun oynadığı karakterin, yatakta yatan erkeği çocukluktan beri istediği ve yine çocukluk arkadaşı olan adamın sevgilisi veya eşı olan kadını ölesiye kıskanması üzerine bir oyunculuk performansı beklediğimi belirttim. Yanında oturan ve çekirdek yiyen Elif Ongan Tekçe'nin de karşısında gördüğü ilişkiye hayranlıkla ve büyük bir arzuyla bakan mahalleli evde kalmış kızı oynamasını istedim. Karşı sırada oturan Yaman Ceri'nin belki bir imam ya da toplumun mutaassıp genç adam profilini imgelediğini düşündüm. Çıplak kadın bacağı görmesiyle beraber kendini tutamayışı ve içindeki şehvetin ortaya çıkmasını oynamasını istedim. Ayakta çekirdek yiyen evde kalmış genç kadının Banu Fotocan'ın hiçbir şeyden haberi olmayan saf kadını temsil etmesini istedim.

2. FİLMİN ANLATISI

2.1. Sinopsis

Dizlerimiz gibi ruhlarımız, çocukluktan kalma izlerle delik deşik.

Ancak başka ruhlarla bir araya gelince yenileniyoruz.

Birimizin yarısını ötekinin teni kapatıyor,

Onarıyoruz birbirimizi.

Bütün toplumlarda roller çocukken biçilir. Ancak yetişkinlikte bu olay kabusa dönüşür.

Kadın ve erkek işte bu kabustan kurtulmak için birbirlerine sığınıp oyuna başvurur...

2.2. Senaryo

EBE

1. DIŞ. SOKAK - RÜYA. GÜN

ESAS KIZ, ESAS OĞLAN, FGR.

Yerlerde yaprakların, çer çöpün uçtuğu bir mahalle arası. 25 - 30 yaşlarındaki kadın ve erkeklerden oluşan bir topluluk mendil kapmaca oynuyor.

Bir KADIN mendili kapmak için karşılıklı koşarken kadın düşüyor. Eteği açılıyor, külotunda kan lekesi var. Kadın farkında değil, lekeyi herkes görüyor. Etrafindakilerin külotuna baktığını görünce o da lekeyi fark ediyor. Kısa bir an ne yapacağını bilemez halde duruyor. Sonra elleriyle bacaklarına bulaşmış kanları siliyor. Elleri kan oluyor. O kanlı ellerine aldirmeden erkeğin elinde kalan mendili almak için –oyuna devam etmek için- onlara doğru koşuyor. Kanlı ellerle üzerlerine doğru gelen kadını gören topluluk hızla kaçıyor, erkek elindeki mendili fırlatıp atıyor. Kadın yere düşen mendille yalnız kalıyor. Kendine bakıyor, büyümüş memelerini görüyor.

2. DIŞ.BAHÇE - RÜYA. GÜN

ESAS OĞLAN, ESAS KIZ, SÜNNETÇİ, ANNE, FGR.

Sünnet yatağında 25-30 yaşlarında bir ERKEK. Başucunda balonlar, sünnet süsleri, üzerinde sünnet kıyafeti (maşallah'ı, fesi, uzun gömleği, asası, yakasında nazar boncukları, belki altın vs...). Yatağın etrafında kadınlı erkekli bir topluluk, kimi çocuk kimi büyük. SÜNNETÇİ sünnet aletlerini çantasından çıkarıp hazırlıyor, elinde küçük bir cerrahi makasla erkeğe yaklaşıyor.

Erkeğin yüzünde korku ifadesi, erkeğin üzerine düşen elinde dev gibi bir makas tutan dev gibi bir adamın gölgesi. Gölgedeki makas kesmek üzere açılıyor, erkeğin acı dolu ifadesiyle sertçe –keser gibi- kapanıyor.

Erkeğin yanına annesi yaşlarında BİR KADIN gelip hediye olarak boynuna kravat takıyor.

3. İC. EV – YATAK ODASI. GECE

Kadın ve Erkek yan yana yatıyorlar. İkisi de huzursuz bir uykunun içinde sağa sola dönüyorlar.

Pencerenin dışından cama vuran yaprakların gölgeleri görülüyor, sesleri duyuluyor. O sese aniden ikisinin de gözleri açılıyor. Korkulu gözlerle birbirlerine bakıyorlar. Kadın doğrulup komodinin üzerindeki suya uzanıyor. Baş ucunda bir adamın gazete okuduğunu görüyor. Korkuyla yatağın içinde büzülüyor. Yatağın karşısında örgü/dantel ören teyzeler, çekirdek çitleyen adamlar onları seyrediyor. Yüzlerinde tekinsiz ifadeler. Dışarıdaki yaprakların sesleri artıyor. Kadın ve adam korkuyla yatakta büzülüyorlar. Karşılarındaki topluluk aynı ifadelerle üzerlerine yürürken yaprakların sesi daha da artıyor. Kadın ve adam korkuyla yorganı başlarına çekip saymaya başlıyorlar.

KADIN ve ERKEK

1..2..3..4..5

Yaprak sesleri azalıyor, gölgeler silikleşiyor.

KADIN ve ERKEK

6..7..8..9..10!

ÖNÜM ARKAM SAĞIM SOLUM SOBE! SAKLANMAYAN EBE!

Kadın ve adam yorganı ağır ağır indiriyorlar. Oda boş, yalnız ikisi var. Rahat ve derin bir nefes alıp yeniden yatağa yatıyorlar. Dışarıda belli belirsiz bir aydınlanma başlıyor. Kadın ve erkek derin ve huzurlu bir uykuya dalıyor.

Ayşe Bayramoğlu- Deniz Ceyhan- Sezin Bozacı

3. FİLMİN GELİŞİM SÜRECİ

3.1. Üretim Öncesi

Ebe adlı kısa film senaryomuzun ilk versiyon tarihi yaklaşık iki buçuk yıl öncesine kadar uzanır. Aralık 2007’de Nefes adıyla Ayşe Bayramoğlu’nun yazdığı senaryo aşağıdaki gibidir.

1. DIŞ. GÜN. RÜYA

Misket oynayan 20-30 yaşlarında erkekler. Bağırış, çağırış, tezahürat, oyun tüm heyecanıyla sürüyor. Topuklu ayakkabılarıyla aynı yaşlarda bir kadın yaklaşıyor. Erkekler onunla dalga geçiyorlar. Kadın uzanıp bir misket alıyor yerden ve oyuna katılıyor. Bir süre kıran kırana bir misket oyunu sürüyor. Sonunda kadın erkekleşmeden oyunu kazanıyor. Erkekler sinirlenip bağırmaya başlıyorlar. Kadın zaferini kutluyor. Kadının annesi gürültüyü duyup kapıyı açıyor, kızını görüyor ve yanına gelip bir tokat atıyor.

ANNE

Gir içeri de sofrayı hazırla!

2. DIŞ. GÜN. RÜYA

İp atlayan 20-30 yaşlarında kızlar bahçede. Anne arkasında 20-30 yaşlarında oğluyla kümese doğru gidiyor. Anne kümesten bir tavuk çıkarıp, bahçedeki kütüğün önüne geliyor. Geride kalan oğluna bakıyor, oğlu istemeye istemeye yanına geliyor. Anne kütüğün yanında duran baltayı alıyor, tavuğu kütüğe yatırıp baltayı havaya kaldırıyor. Tam indirecekken oğlu gözünü kapatıp başını çeviriyor. Anne kanlı elleriyle oğlunun ensesine vuruyor.

ANNE

Korkak!

3. İÇ. GECE. EV

Önceki iki sahnede rüya gören kadın ve erkek yan yana yatıyorlar. İkisi de aynı anda nefes alarak (hhhaaa gibi) uykudan sıçrayıp gözlerini açıyorlar, nefeslerini tutar halde yatıyorlar. Oksijensizliğe dayanamadıkları ana kadar bekliyorlar, sonra birbirlerine dönüyorlar. İkisinin de ağzı açık, karşılıklı yatıyorlar. Önce biri diğerinin ağzına doğru nefes veriyor (suni teneffüs de düşünülebilir bu sahne için), diğeri nefesi alıyor ve aynı şekilde diğerine veriyor. İkisi birer kere daha bu nefes alış verişini tekrarlıyorlar. Sonra aynı anda derin bir nefes alıp sırt üstü dönüyorlar ve aldıkları nefesi ağır ağır dışarı verirken gülümsüyorlar.

Senaryonun ilk versiyonunda temel derdimiz kadın ve erkeğin karakterlerinin ebeveynlerinin onlar üzerinde oluşturduğu baskının temsiliydi. Ek olarak da erkek toplumunda kadının kendini var edebilmesinin zorluklarını basit bir çocuk oyunuyla anlatmaktı. Metindeki feminist bakış açısı benim durmak istediğim ve söylemimin ne olması gerektiği gibi konularda beni düşünmeye zorladı. İkinci versiyonda ufak bir değişiklikle kızın babadan erkeğin de annesinden bir baskı, şiddet görmesi konusunda karara vardık. Ancak metinde hala bir dengesizlik vardı ve bunun tam da çözümünün ne olduğuna ulaşamamıştık. Üçüncü versiyonda kızın rüyasını değiştirme kararı aldık.

NEFES

1. DIŞ. GÜN. RÜYA

20-30 yaşlarında bir kadın yere serilmiş bir örtünün üzerinde oturuyor. Örtünün üzerinde tahta kaşık, tencere, bez bebek, iğne-iplik ve bir parça kumaş var. Kadının karşısında babası(50-60) oturuyor, adamın etrafında kadının annesi, amca, dayı, ağabey, komşu ağabeyler ve birkaç kadından oluşan bir topluluk var. Herkes gözünü dikmiş yerde oturan kadının örtünün üzerindekilerden hangisini seçeceğine bakıyor. Kadın bir süre önündekilere göz gezdiriyor, bir kaçına elini uzatıyor, kalabalık heyecanlanıyor ama kadın hiçbir şeye dokunmuyor. Sonra birden karşısında oturan babasının cebindeki kalemi alıveriyor. Kalabalık bir an duraklıyor ve basıyor kahkahayı. Kadın şaşırıyor, babası kadının elinden kalemi alıp yerdeki bez bebeği veriyor. Kahkahalar artarak sürüyor. Kadın ağlamaklı kalakalıyor.

2. DİS. GÜN. RÜYA

Anne (50-60) arkasında 20-30 yaşlarında oğluyla kümese doğru gidiyor. Anne kümesten bir tavuk çıkarıp, bahçedeki kütüğün önüne geliyor. Geride kalan oğluna bakıyor, oğlu istemeye istemeye yanına geliyor. Anne kütüğün yanında duran baltayı alıyor, tavuğu kütüğe yatırıp baltayı havaya kaldırıyor. Tam indirecekken oğlu gözünü kapatıp başını çeviriyor. Anne kanlı elleriyle oğlunun ensesine vuruyor.

ANNE

Korkak!

3. İÇ. GECE. EV

Önceki iki sahnede rüya gören kadın ve erkek yanyana yatıyorlar. İkisi de aynı anda nefes alarak (*hhhaaa gibi*) uykudan sıçrayıp gözlerini açıyorlar, nefeslerini tutar halde yatıyorlar. Oksijensizliğe dayanamadıkları ana kadar bekliyorlar, sonra birbirlerine dönüyorlar (*yan yatış hali*). İkisinin de ağzı açık, karşılıklı yatıyorlar. Kısa bir an bekledikten sonra biri diğerinin ağzına doğru nefes veriyor ve bekliyor, diğeri nefesi alıyor ve aynı şekilde diğerine veriyor. Bu nefes alış veriş bir kez daha tekrarlanıyor. Sonra aynı anda derin bir nefes alıp sırt üstü dönüyorlar ve aldıkları nefesi ağır ağır dışarı verirken gülümsüyorlar.

Ayşe Bayramoğlu

Üçüncü versiyonda ulaştığımız nokta koyu bir feminist bakışımızdan kurtulmak oldu. Kızın rüya sahnesinde belli bir rahatlığa ulaştığımız ancak bu seferde filmin zaten sürreel dili daha da simgesel olan yeni sahneyle daha da işin içinden çıkılmaz hale geliyordu. O nedenle kızın rüya sahnesini tekrar değiştirmeye karar verdik.

NEFES

1. DIŞ. GÜN. RÜYA

20li 30lu yaşlarda kadın ve erkeklerden oluşan bir topluluk mendil kapmaca oynuyor. Uzaklardan ellerinde poşetlerle kızın babası (50-60) geliyor. Bir kadın ve bir erkek mendili kapmak için karşılıklı koşarken kadın düşüyor. Eteği açılıyor, külotunda kan lekesi var. Kız farkında değil, lekeyi herkes görüyor. Etrafindakilerin külotuna baktığını görünce o da lekeyi fark ediyor. Kısa bir an şaşkınlık, utanç ve korku arasında gidip geliyor, ne yapacağını bilemez halde duruyor. Sonra aniden kalkıp oyuna devam etmeye yelteniyor ama babası gelip kolundan tutuyor, eve doğru sürüklüyor.

2. DIŞ. GÜN. RÜYA

Anne (50-60) arkasında 20-30 yaşlarında oğluyla kümese doğru gidiyor. Anne kümesten bir tavuk çıkarıp, bahçedeki kütüğün önüne geliyor. Geride kalan oğluna bakıyor, oğlu istemeye istemeye yanına geliyor. Anne kütüğün yanında duran baltayı alıyor, tavuğu kütüğe yatırıp baltayı havaya kaldırıyor. Tam indirecekken oğlu gözünü kapatıp başını çeviriyor. Anne kanlı elleriyle oğlunun ensesine vuruyor.

ANNE

Korkak!

3. İC. GECE. EV

Önceki iki sahnede rüya gören kadın ve erkek yanyana yatıyorlar. İkisi de aynı anda nefes alarak (*hhhaaa gibi*) uykudan sıçrayıp gözlerini açıyorlar, nefeslerini tutar halde yatıyorlar. Oksijensizliğe dayanamadıkları ana kadar bekliyorlar, sonra birbirlerine dönüyorlar (*yan yatış hali*). İkisinin de ağzı açık, karşılıklı yatıyorlar. Kısa bir an bekledikten sonra biri diğerinin ağzına doğru nefes veriyor ve bekliyor, diğer nefesi alıyor ve aynı şekilde diğerine veriyor. Bu nefes alış verışı bir kez daha tekrarlanıyor. Sonra aynı anda derin bir nefes alıp sırt üstü dönüyorlar ve aldıkları nefesi ağır ağır dışarı verirken yeniden uykuya dalıyorlar. Tam daldıkları sırada içeriden bir yerlerden, kız mı erkek mi olduğu anlaşılmayan bir bebek ağlamasına ikisi de aynı anda uyanıyor. Birbirlerine bakıyorlar, ikisi birlikte yataktan kalkıp bebeğin olduğu yere yöneliyorlar.

Bu versiyonda sokakta oynanan çocuk oyunu esnasında kızın regl olması ve babasının onu oyuna devam etmek istemesine rağmen kolundan tutup eve götürmesi gibi bir açılıma ulaştık. Kızın herşeye rağmen oyuna devam etmek istemesi ve başına ne geldiğinin farkında olmaması daha çocukluktan kadınlığa geçişin seyirci açısından farkındalığını anlatmamıza yardımcı oldu. Ancak film hala daha sıkıntılar içermekteydi ve bizim için erkeğin rüya sekansının problemlili olduğu kararına vardık.

NEFES

DIŞ. SOKAK - RÜYA. GÜN

FADE IN

25 - 30 yaşlarındaki kadın ve erkeklerden oluşan bir topluluk mendil kapmaca oynuyor. Bir KADIN (25 yaşında, hayat dolu) ve bir ERKEK (25 yaşında, neşeli) mendili kapmak için karşılıklı koşarken kadın düşüyor. Eteği açılıyor, külotunda kan lekesi var. Kadın farkında değil, lekeyi herkes görüyor. Etrafındakilerin külotuna baktığını görünce o da lekeyi fark ediyor. Kısa bir an ne yapacağını bilemez halde duruyor. Sonra elleriyle bacaklarına bulaşmış kanları siliyor. Elleri kan oluyor. O kanlı ellerine aldirmeden erkeğin elinde kalan mendili almak için –oyuna devam etmek için- onlara doğru koşuyor. Kanlı ellerle üzerlerine doğru gelen kadını gören topluluk hızla kaçıyor, erkek elindeki mendili fırlatıp atıyor. Kadın yere düşen mendille yalnız kalıyor.

İÇ. BANYO – RÜYA. GÜN

Sinir bozucu bir su sesi. Musluk açık, su boşa akıyor. KADIN lavabonun dibinde yere oturmuş sabit bakışlarla kanlı külotunu çitiliyor. Bacaklarında kurumuş kan izleri yol yol.

İÇ.SALON - RÜYA. GÜN

Sünnet yatağında 25-30 yaşlarında bir erkek. Başucunda balonlar, sünnet süsleri, üzerinde sünnet kıyafeti (maşallah'ı, fesi, uzun gömleği, asası...). Yatağın etrafında kadınlı erkekli bir topluluk, kimi çocuk kimi büyük. Erkeğin yanına annesi yaşlarında bir kadın gelip hediye olarak koluna büyük adam saati takıyor. SÜNNETÇİ sünnet aletlerini çantasından çıkarıp hazırlıyor, elinde küçük bir cerrahi makasla erkeğe

yaklaşıyor. Erkeğin yüzünde korku ifadesi, üzerinde elinde dev gibi bir makasla dev gibi bir adamın gölgesi. Gölgedeki makas kesmek üzere açılıyor, erkeğin acı dolu ifadesiyle sertçe –keser gibi- kapanıyor.

Pilav tenceresinin kapağı açılıyor. Bir kepçe tencereye daldırılıyor. Tenceden çıkan pilav dolu kepeçeden kanlar akıyor. Uzatılan tabaklara kanlı pilavlar servis ediliyor.

İC. EV. GECE

Önceki iki sahnede rüya gören kadın ve erkek yan yana yatıyorlar. İkisi de huzursuz bir uykunun içinde sağa sola dönüyorlar. Birkaç dönüşten sonra aynı anda birbirlerine dönüyorlar, önce kadın yavaşça ağzını açıp erkeğe doğru nefesini üflüyor, erkek aynı anda ağzını açıp kadından gelen nefesi içine çekiyor. Hemen sonra erkek ağzını açıp kadına doğru nefesini üflüyor, kadın ağzını açıp adamdan gelen nefesi içine çekiyor. İkisi de sırt üstü dönüp uykularını huzurla sürdürüyorlar.

Filmin beşinci versiyonunda artık erkek rüya sahnesinin sıkıntıları giderilmiş oldu. Kadınlığa geçişin regl ile anlatılması gibi erkekliğe geçişinde sünnet sahnesiyle anlatılması iki sahne arasındaki dengesizliği ortadan kaldırdı. Erkek için de kadın içinde kimliklerini oluşturma süreci tam olarak bir travma anı olarak imgeniyordu. Bu haliyle Nefes'in problemi oldukça sert bir anlatım ve görselliğe sahip olmasıydı. Erkeğin ve kadının da kanlar içinde kalması bizim tahmin ettiğimizden daha da sert bir görsellik gerektiriyordu. Filmin içerdiği şiddetin de azalması gerektiğine karar verdik. Böylece filmin son versiyonuna ulaştık.

3.2. Üretim

Filmi çekilen son versiyonu Nisan 2009 da oluşturulmuştur. Nisan ayında Görüntü yönetmeni **Hayk Kirakosyan'la** yaptığımız ilk toplantı sonucunda filmi 35mm kamerayla çekmeye karar verdik. Rüya sahnelerinde kullanmayı düşündüğümüz yüksek kare çekimler filmi 35mm kamerayla çekmeye karar vermemizde öncelikli sebep oldu. Kararı aldıktan sonra önümüzde ekipman,, kamera, film, ekip ve post prodüksiyon desteğini sağlamak gibi bir görev zinciri vardı. Kamera, ekipman, film desteğini

sağladıktan sonra sıra en zorlu aşama olan post prodüksiyon sürecinin desteğini bulmaya geliyordu. Bunun için bir proje sunum dosyası hazırlamaya karar verdim. Ek bölümünde de göreceğiniz gibi projemizi kısaca anlatan bir dosya hazırladık. Filmin ana planlarından oluşan bir story board çizdirdim. Bu story board'lar sayesinde Sinefekt yetkilileriyle konuşurken nasıl bir film yapacağım üzerine daha somut bir zeminde konuşmamıza yardımcı oldu. Senaryo üzerinde **Çetin Sarıkartal**'la yaptığım dramaturji çalışması neticesinde dış mekanda çekmeyi istediğim yaprakların havada süzülmesi sahnesinden bahsettim. Bu sahnenin filmin anlatım çemberini kapatacağı yönünde kendisinden de onay aldıktan sonra bu ara sahneyi senaryoya ekledim. Sinefekt laboratuvarlarında senaryo üzerine konuşurken bu sahnenin hem çekiminin hem de post sürecindeki zorluklar yüzünden çekilemeyeceğini fark ettim. Yönetmenim Hayk Kirakosyan aldığımız sponsorluk desteklerinden bahsetti ve Sinefekt yöneticilerinden yüzde yüz destek olmaları konusunda söz istedi. Yöneticiler de bu konunun onların yetki alanı dışında olduğunu ve bu durumu şirketin sahibiyle görüşmeden onaylayamayacaklarını söyleyip bizden bir kaç gün beklememizi rica ettiler.

Bu bekleme süreci esnasında bende filmin mekanlarını bulabilmek için reklam sektöründe prodüksiyon amiri olarak çalışan bazı arkadaşlarımdan yardım istedim. Ancak beklediğim yardımı alamamış olmakla beraber bu süreç filme hazırlanma sürecimde bana ciddi bir zaman kaybına yol açtı. Mayıs ayının ilk haftalarında rüya sahnelerinin geçeceği bahçe ve çıkmaz sokağı Samatya'da bulduk. Erkeğin rüyasının geçtiği bahçenin içinde tek katlı bir ev vardı. Onlara nasıl bir çalışma yapmayı düşündüğümü ve yaklaşık olarak dört, beş saat bahçelerinde çalışabilmek için müsaade istedim. Ancak konuştuğum kişiler mekanda kiracı olduklarından dolayı ve ev sahiplerinin böyle bir olaya sıcak bakmayacağını düşündükleri için kararsızlık yaşadılar onlara bir kaç gün düşünüp karar vermeleri için süre verdim. Yatak odası mekanı olarak prodüksiyon amiri arkadaşımın ofisinde boş bir odayı yatak odasına dönüştürme kararını aldım. Bunun sebepleri arasında bu odanın ışık yapabilecek bir balkona sahip olması geliyordu. Ancak oyuncunun çekim tarihine uymayan programıyla beraber bir takım aksaklıklar oluşmaya başladı. Filmin görüntü yönetmenliğini yapacak olan Hayk Kirakosyan'ın programı da artık benim çekim takvimime uymuyordu. Sonrasında Doğan Sarıgül'le anlaştık. Doğan Sarıgül'i mekanlara götürdüm. Nasıl bir film

hayal ettiğimi anlattım. Yatak odası ve çiftin uyanma sahnesi için bulduğum mekanı görüntü yönetmeni teknik sebeplerden dolayı orada çalışmamızı uygun bulmadı. Bunun sonucunda Orion stüdyolarına gittim ve platolarından birinde çekim yapabilmek için izin istedim. Küçük bir dekor uygulaması yaparak bu sorunu çözmüş olduk. Odanın içindeki eşyalar da Çukurcuma'daki mobilyacıardan sponsorluk desteğiyle sağlandı. Yatak odasını bu şekilde çözmüş oldum.

Oyuncularla gerekli konuşmalar yapılmış ve 31 Mayıs günü Çekim günü olacağına dair bilgilendirme yapılmıştı. Kostümle ilgili hazırlıklara başlamayı öngördüğüm sıralarda Sinefekt Laboratuvarından hala cevap gelmemişti. Yaklaşık olarak çekime bir hafta kalmıştı ve bu belirsizlik benim yol almama engel oluyordu. İlerleyen günlerde cevap geldi ve yapacakları destek yüzde elli bir indirimli bir bütçe sözüydü. Bu tutar da benim girebileceğim bir borç miktarı olmadığı için 35mm film kamerasıyla bu projeyi çekmekten vazgeçtik. Çekime dört gün kala kamerayı ve filmin formatını değiştirmek durumunda olmam işleri çıkmaza sürüklemişti. Hayk Kirakosyan'ın kullanmak istediği kamerayı ayarlayamadığımız için de çekim tarihini ertelemek zorunda kaldım.

Yeni tarih 15 Haziran 2009 olmuştu. Tüm ekibi yine bu tarih için opsiyonladım. Bu arada ekibe dahil olan sanat yönetmenimiz **Buket Kalyoncu'yla** filmin dilini oluşturmak için gerekli olan aksesuarlar üzerinden teker teker geçtik.

Daha önce yaptığımız iş programında filmi iki günde çekmeyi planlarken maddi sebepler, ekibin bir araya gelmesinin zorluğu gibi bir takım sebeplerle çekim süresini 1 güne indirmeyi planladık. Ancak alınan karar bütçenin artmaması adına beni rahatlatırken çekim programı açısından da oldukça zorlu bir takvim bekliyordu.

Çekim gününe platoda yatak odası – uyanma sahnesiyle başladık. Öğleden sonra kadının rüyasını Samatya'da, akşam da platonun bahçesinde erkeğin rüyasını çektik. Erkeğin rüyasını Samatya'daki bahçede çekmekten vazgeçme sebebi ise plato bahçesinin bize çalışma alanı olarak daha fazla imkan sağlamasından kaynaklanmaktaydı.

3.3. Üretim Sonrası

Çekim süreci tamamlandıktan sonra post prodüksiyon işlemleri başladı. Filmin aktarılmasından sonra **Can Faki**'yle kurgusunu yaptık. First draft kurgusu filmin nasıl bir film olması gerektiğine dair bir referans oldu. Filmin tam olarak sonlanmamış halini sunmak durumunda kaldım. **Ezel Akay, Çetin Sarıkartal, Levent Soysal, Tevfik Başer** ve **Murat Akser**'in yorumları neticesinde filmi yeniden kurgulamam gerektiği konusunda fikir birliğine vardık. On günlük bir uzatma süresi verildi. Bu süre zarfında 1000 VOLT Post Prodüksiyon şirketine gidip durumumu anlattım. Ses tasarımı, telecine – renk düzeltme, online gibi adımlarda hiçbir maddi karşılık beklemeden bana destek olacaklarını söylediler. Onun öncesinde Sinefekt Post Prodüksiyon şirketinde offline kurgu yapan **Erkan Özekan** filmin kurgusunu revize etti. Ve 1000 VOLT şirketinde gerekli olan tüm işlemleri gerçekleştirdik. Ses tasarımı için öncelikli olarak zor bir durum söz konusuydu. Ebe filminde ses filmin anlatıcı öğelerinden biri olduğu için ses tasarımının profesyonel bir ekip tarafından yapılması gerekiyordu. Filme dair düşündüğüm ses tasarımını paylaştım. Seslerin bozularak yeniden tasarlanması filmle senkron olmayan bir halde kullanmasına karar verdim. Yatak odası sahnesi platoda çekildiği için ortam seslerini kaydedilemedi. Ve bu seslerin stok seslerden kullanılmasına karar verdik. Onun dışındaki sesler kaydedilen seslerden kullanıldı. Renk düzeltmeyle ilgili olarak filmsel dile uygun bir renk ayarlaması yapıldı. Yatak odası sahnesinde özellikle mavi tonları, filmin genelinde de desature bir renk ayarlaması yapıldı. Online olarak iki geçiş efekti ve filmin gösterim formatına uyacak şekilde kaç ayarlaması yapıldı. Tüm bu işlemler bu filmin gerek olacağı düşünülürse pozitif baskısı alınabilme ihtimaline karşı özenle ve büyük bir titizlikle yapıldı.

4. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Ebe filmiyle ilgili kazanımlarımın en önemlisi oyuncu yönetimi konusunda almış olduğum eğitimin olumlu katkısını görmek oldu. 2007 yılında çekmiş olduğum kısa film Sükut'tan sonra set hakimiyeti, kamera dili, ışık, oyunculuk, prodüksiyon gibi konularda kazanmış olduğum tecrübenin filme kuşkusuz ki olumlu bir katkısı oldu. Bir gün içinde otuz beş kişilik bir ekiple üç defa mekan değiştirerek karmaşık bir programın

üstesinden gelmiş olmanın başarısı kuşkusuz ki yeni çekeceğim filmlere etkisi olacak. Daha iyi bir film olabilir miydi? Sorusu muhtemelen her yönetmen için önemli bir sorudur. Elbette Ebe filminin de daha iyisi olabilirdi. Elimdeki imkanları koşulları bir parça daha zorlayarak daha iyi kullanabilirdim. Ancak zamanla yarışıyor olmak bir güne sıkıştırılmış çekim programı ve insanların hiçbir karşılık beklemeden çalışıyor olmaları gibi koşulları göz ardı etmem söz konusu değildi. Bu nedenle de bazı ayrıntıları, detay çekimleri es geçmek zorunda kaldım. Yaptığım en büyük hata ise oyuncu yüzlerinin yakın plan çekimleri istiyor olmama rağmen, görüntü yönetmenin beni daha yakın planlı çekimleri yapmamızın gerek olmadığına ikna etmesi oldu. Bir filmin dili oluşturulurken yakın planlı ve fazla detaylı çekim yapmamak elbette tarz olabilir ki bu evrensel bir sinema dili. Ancak kafamdaki filmde daha fazla giren yakın yüzler, yatak odasında belli belirsiz insan detayları gibi planlardan çekme isteğim vardı ancak benden kaynaklı cesaretsizlik ve zamanla yarışıyor olmak bu planlardan vazgeçmeme neden oldu. Fazlasıyla ekonomik bir çekim yaptığımızı görüntüler daha aktarılırken anlamıştım. Kurgudayken bunun sıkıntısını daha da gördüm. Ve umuyorum ki bir sonra ki işimde bu gibi hataları yapmayacağım. Onun dışında oyuncularla da setten sonra yaptığımız konuşmalar neticesinde kısa filme dair bilgileri değişti. Profesyonel bir ekiple çalışmamızın ve kısa filmlerin handikabı olan uzun ve bitmeyen çalışmalar gibi bir şey söz konusu bile değildi. Beklentilerinin çok üzerinde bir film seti gördüklerini söylediler. Sette monitörden gördükleri görüntünün oyuncularını memnun ettiğini gördüm.

Yaklaşık üç ay süren ön hazırlık süreci bana prodüksiyon çalışmasının ne kadar önemli olduğunu bir kere daha hatırlattı. Mobilyaların seçilmesinden kızın giydiği eteğe, kameranın lenslerine kadar ciddi bir hazırlık sürecinden geçmek ve bu süreçte ekipte olan insanlarla çalışmak büyük bir zevkti. Tüm geçirdiğim bu zaman diliminin bana en önemli katkısı kuşkusuz neyi yapıp neyi yapamayacağımı göstermesi oldu. Eksik olduğum noktaların daha da üzerine gitmemi, aldığım kararları uygulama ve uygulatma konusunda daha fazla cesarete sahip olmam gerektiğini öğretti. Ve en önemlisi de bana inanan çevremi inancımı haklı çıkartmak için daha da fazla çalışmam gerektiğini gösterdi.

EKLER

Ek-1 Filmin Künyesi

Filmin Adı: Ebe

S resi: 05:04

Yönetmen: Deniz Ceyhan

 yk : Ay e Bayramoğlu

Senaryo: Ay e Bayramoğlu, Deniz Ceyhan, Sezin Bozacı

Yapım: FilmLine

Yapımcı: Deniz Ceyhan

Oyuncular: Sezin Bozacı, Ömer Akg ll , Ay e Selen,  esuvar Akta , Hakan Altuntaş, Banu Fotocan, Elif Ongan Tekçe, Yaman Ceri, Ay e Bayramoğlu,  zge Kiriş, Deniz Celiloğlu, H lyya  abuk, Onur  zaydın, Efe Keleşoğlu, Can Faki, Burak Kolcu

Görüntü Yönetmeni: Doğan Sarıg zel

Sanat Yönetmeni: Buket Kalyoncu, Aslı Sağ

Işık: Orion

Ses: Erkan Ciyit, Erkan Altınok

Sa - Makyaj: Karmen Toroser

Yardımcı Yönetmen: Burak Kolcu

Prodüksiyon Amiri: Murat Aytekin

Kurgu: Can Faki, Eko Koko